

[Bernhard Baunsgaard]

være med til at pille enkeltforetagender ud og støtte dem. Og på det grundlag skal jeg så beskyldes for at ønske en principiel debat. Nej, det har jeg sāmænd ikke ønsket. Jeg vil bare gøre hr. Camre opmærksom på, at dér kan han altså ikke finde støtte hos mig. Det var det hele.

Jeg må have en vis evne til at provokere især socialdemokrater for øjeblikket. Men det er da kun godt. Jeg forstår, at de er inde i en renselsesproces. Som regeringsparti stemmer man for det ene og det andet, og som oppositionsparti stemmer man direkte imod det. Det sidste, man er nået til, er oven i købet at godkende Sovjets overgreb mod de polske borgere ved ikke at ville videreføre de sanktioner, der gælder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.30.

Mødet udsat kl. 12.16

Mødet genoptaget kl. 13.30

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 125:

Forslag til lov om ændring af våbenloven. (Eksportfrihed for elektronikindustrien, værfter m.fl.).

Af Glistrup (FP) m.fl.
(Fremsat 4/2 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Fremskridtspartiets lovforslag går ud på at ændre våbenlovens § 6. § 6 i våbenloven indeholder et forbud imod udførsel af våben, ammunition og andet materiel til land-, sø- og luftkrig uden justitsministeriets tilladelse.

Denne bestemmelse foreslår fremskridtspartiet med sit forslag ophævet, sådan at enhver form for eksport af krigsmateriel frit kan ske til den bedstbetalende køber, uanset om det er i overensstemmelse med dansk sikkerheds- og udenrigspolitik eller ej. Be-grundelsen for forslaget er, at det vil hjælpe industrien til større ordrer.

Jeg vil gerne henvise til de tidligere debatter, vi har haft her i tinget om samme sag. Vi havde en debat i 1978 om det samme forslag fra fremskridtspartiet. Dengang var der et flertal her i tinget, der afviste forslaget og var enigt om, at når det drejede sig om våbeneksport, var der andet, der talte, end muligheden for at opnå ordrer.

Jeg vil gerne tilføje, at våbenlovens § 6, som den har været administreret igennem årtier under skiftende regeringer, efter min mening ikke har lagt hindringer i vejen for dansk industris deltagelse i våbenproduktions-samarbejdet inden for NATO, hvad jeg regner for noget særdeles vigtigt. Det er nemlig i praksis sjældent, at der gives afslag på ansøgninger om eksport til lande, der ikke kan karakteriseres som uroområder eller som lande, hvortil det af generelle politiske grunde findes uacceptabelt at give eksporttilladelse.

Jeg kan i øvrigt om administrationen af våbenlovens § 6 oplyse, at justitsministeriet normalt følger den praksis, at der indhentes en udtalelse fra forsvarsministeriet, hvis der er tvivl om, hvorvidt det pågældende produkt er omfattet af våbenlovens § 6, stk. 1. Hver enkelt udførselsansøgning forelægges endvidere for udenrigsministeriet, som gør den til genstand for en konkret bedømmelse i lyset af dansk våbeneksportpolitik.

Hovedprincippet heri har igennem en år-række været, at der nægtes eksporttilladelse til lande, der er inddraget i krigeriske begivenheder, eller til områder, hvor forholdene er så urolige eller ustabile, at de må befrygtes at udvikle sig til væbnede konflikter.

[Justitsministeren]

Eksporttilladelse nægtes endvidere til lande, mod hvilke der af FN er vedtaget våbenembargo.

En virksomhed kan på forhånd igennem justitsministeriet få en udtalelse om, hvorvidt en påtænkt eksport kræver tilladelse efter våbenloven. Der er man altså helt igennem parat til at hjælpe de danske virksomheder, der er interesserede i produktion og eksport til andre lande.

Hvis produktet skønnes omfattet af våbenloven, kan virksomheden endvidere igennem justitsministeriet få en vejledende udtalelse om mulighederne og eventuelle vilkår for en eksporttilladelse, f.eks. reeksportklausul baseret på de øjeblikkelige konkrete omstændigheder.

Våbenlovens § 6 må anses for at være et helt nødvendigt styringsinstrument, der sikrer – det er det væsentlige – en harmoni imellem dansk eksport og dansk sikkerheds- og udenrigspolitik.

Derfor kan jeg ikke tilslutte mig lovforslaget, men må på regeringens vegne afvise det.

Jimmy Stahr (S):

§ 6 i våbenloven stammer, som det fremgår af bemærkningerne, fra 1934. Det er mange år, der er gået, men hvis man studerer § 6, må man egentlig sige, at de har haft en ganske heldig hånd i 1934. Jeg må formode, at det var nogle socialdemokrater; måske var der en enkelt eller to radikale med. Under alle omstændigheder synes jeg, loven har fået en udformning, som er ganske god, og som vi i dag helt kan stå bag ved.

Hvis man, som fremskridtspartiet vil, fjerner § 6, vil det have som konsekvens, at enhver form for våben uden nogen som helst kontrol vil kunne eksporteres til et hvilket som helst land. Det kan vi fra socialdemokratiet ikke medvirke til. Vi mener, det er rimeligt, at der er denne kontrolforanstaltning, og vi tror heller ikke, den skader dansk industri.

Jeg er tilfreds ved at høre justitsministerens udtalelser om den procedure, man følger. Vi har også mulighed for i udvalget at se nærmere på den og måske få et par eksempler på, i hvilke tilfælde man har afslået, og i hvilke tilfælde man har givet tilladelse. Så har vi mulighed for at bedømme, om vi finder det for restriktivt.

Som lovforslaget er, kan vi ikke medvirke til det.

Hagen Hagensen (KF):

På mit partis vegne kan jeg fuldt ud slutte mig til, hvad justitsministeren har sagt om lovforslaget, og understrege, at jeg overensstemmende med den praksis, der har været i årenes løb, må sige, at jeg finder, at våbenlovens § 6 er et helt nødvendigt styringsinstrument at have.

Jeg må derfor afvise lovforslaget.

Henrik Toft (V):

Venstre kan ikke støtte en ophævelse af våbenlovens § 6.

Som det er sædvanligt, når hr. Glistrup skriver bemærkninger til et lovforslag, er der tale om en særdeles blomstrende sprogbrug, men selv anvendelsen af nok så mange fremmede glosser kan ikke legitimere, at der uden begrænsning skal kunne eksporteres krigsmateriel.

Derfor går venstre imod dette lovforslag. Vi gør det i tillid til, at justitsministeren vil administrere våbenlovens § 6 på en hensigtsmæssig måde.

Alice Faber (SF):

Fremskridtspartiet vil give erhvervslivet adgang til det særdeles profitable internationale våbenmarked, og det vil virkelig forbedre den danske velstand og velfærd. Fremskridtspartiet vil gøre noget for de våbentørstende nationer. Der er tale om helt utilfredsstillende handelsvilkår, siger forslagsstillerne i bemærkningerne.

Det skal altså ganske enkelt kunne lade sig gøre at udføre våben og andet krigsmateriel til alle krigshungrende lande og lande, som deltager i den uhæmmede oprustning.

Vi mener, det er langt, langt, langt vigtigere at dæmme op for våbenproduktion, som er livstruende for hele verdens befolkning. Vi kan ikke gå ind for fremskridtspartiets lovforslag, som reelt betyder, at vi skal skabe mere velstand ved at tilgodese nogle magthaveres behov for at undertrykke andre. Der er virkelig profit i denne spekulation i våbenproduktion. Den konference om teknologisk krigsførelse, som skulle foregå i Danmark i disse dage, virker højst mystisk. Hvorfor alt det hemmelighedskræmmeri? Er man bange

[Alice Faber]

for, at befolkningen skal finde ud af, hvor kynisk man spekulerer i at frembringe dødbringende våben? Jeg tror, befolkningen ville komme op på mærkerne, hvis man vidste, hvad det var, der foregik bag de lukkede døre.

Vi er meget glade for det arbejde, som fredsgrupper og den kvindegruppe, der kalder sig Livmødrene, laver for at få disse krigsmagers forehavende frem i lyset, disse dødens købmænd, som de kalder dem, og det er egentlig en meget god betegnelse. Det er jo rigtigt, som Livmødrene siger, at vi ikke kan acceptere dette hemmelighedskræmmeri om noget, der i den grad angår vores liv.

Dette er et samvittighedsspørgsmål, og vi vil ikke være med til at slække på kravene i våbenloven. Lad os bruge vores velstand til at videreudvikle industrien til nogle mere fredelige formål.

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

Som hr. Jimmy Stahr sagde for et øjeblik siden, går våbenloven helt tilbage til 1934, og åbenbart har den fungeret godt siden.

Generelt må man vel sige, at der findes en holdning, som et flertal her i landet har, nemlig den, at Danmark ikke frit bør eksportere våben. Holdningen bygger sikkert på den opfattelse, at man ved en sådan begrænsning kunne undgå krig og tab af menneskeliv.

Fru Alice Faber var bl.a. inde på at tale om kvindeorganisationer, der optrævede arbejdet omkring våbenproducenterne. Mon de også gør det i Sovjet?

Spørgsmålet er så, om denne holdning bør betvivles. Det tror vi ikke i CD. At et eksportforbud kan være med til at ændre verdenssituationen, kan vi ikke tro på. Jeg var lige ved at sige: producerer og eksporterer Danmark ikke våben, så gør vor neutrale nabo Sverige det i allerhøjeste grad.

Vort medlemskab af NATO forpligter os til at opretholde et forsvar, hvorfor vi selvfølgelig også skal være i besiddelse af våben, så holdningen på dette område forekommer CD at være noget af en dobbeltmoral.

Om Danmark skal producere og sælge våben, er et meget ømtåligt spørgsmål, men personlig mener jeg, at begrænsningerne set ud fra et beskæftigelsesmæssigt hensyn alene bør ligge deri, at man kan sælge krigsmateri-

ellet til den vestligt orienterede del af verden og i hvert fald til NATO-landene.

CD kan ikke støtte lovforslaget. Som ministeren sagde, er § 6 et styringsinstrument, og det styringsinstrument mener CD vi fortsat bør have, nok mest til bibeholdelse af en balance mellem hensynet til eksporten og hensynet til landets sikkerhed.

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg skal på det radikale venstres vegne afvise dette lovforslag.

Det radikale venstre har fremsat et forslag til folketingsbeslutning, som kommer til behandling senere, og hvormed vi ønsker gennemført en kraftig opstramning af våbenlovgivningen og en begrænsning af dansk våbeneksport; det får folketingsretten lejlighed til siden at vende tilbage til. Vor forestilling om, hvad der skal ske på dette område, går i den stik modsatte retning af det, fremskridtspartiet foreslår.

Jeg er nødt til at korrigere hr. Jimmy Stahr, der sagde, at det var socialdemokratiet og måske et par radikale, der havde lavet loven i 1930'erne. Ja, mon ikke? Det var den radikale udenrigsminister P. Munch og den radikale justitsminister C. Th. Zahle, der var ophavsmænd til denne lovgivning, så det tør nok siges, at der var radikale med til at lave den i sin tid. I øvrigt havde våbenloven dengang et ganske specielt udenrigspolitisk sigte: at, skal vi sige regulere vort forhold til den på det tidspunkt stærkt truende sydlige nabo.

Jeg vil sætte et spørgsmålstejn ved noget, som flere ordførere har sagt, nemlig at våbenloven fungerer godt. Den bygger på det grundlag, som justitsministeren gjorde rede for: at man kun tillader eksport til lande, hvor der ikke er udsigt til, at våbnene skal tages i anvendelse, og det tør nok siges at være et usikkert kriterium for administrationen af en lov. Det har da også i praksis vist sig, at vores våbenlov ud fra dette synspunkt ikke fungerer godt. Det forholdt sig faktisk sådan, at Danmark eksporterede våben til Iran indtil ganske få uger før magtovertagelsen i Iran, hvorefter det våbenudstyr, som i tidens løb af vestlige lande, herunder Danmark, var eksporteret til Iran, nok tør siges at være blevet anvendt til ganske andre formål, end nogen havde drømt om, da man iværksatte denne våbeneksport. Det viser

[Niels Helveg Petersen]

noget af vanskeligheden ved at administrere en sådan bestemmelse.

Der er faktisk meget få hjørner af denne verden, desværre, hvortil man kan eksportere våben med sikkerhed for, at disse våben ikke vil blive anvendt imod deres hensigt. Derfor er selve grundlaget for administrationen af våbenloven skam ikke noget, der fungerer særlig godt. De, der skal administrere denne lov, bliver stillet over for temmelig umulige afgørelser.

Dertil kommer et andet forhold, som gør, at våbenloven i dag er forældet, nemlig det forhold, at våben i dag er noget ganske andet end rifler og maskingeværer og kanoner. Våben i moderne tid og moderne krigsførelse er i meget høj grad elektronik, og jeg tvivler på, at våbenlovens definition af, hvad der er våben, er fulgt med tiden, er tidssvarende i forhold til den våbentekniske udvikling, der har fundet sted.

Derfor fungerer våbenloven ikke godt, og det er, som jeg nævnte det, et spørgsmål, folketetinget siden hen får lejlighed til at vende tilbage til.

Wilhelm (VS):

VS vil naturligvis ligeledes gå imod dette lovforslag fra fremskridtspartiet.

Jeg vil på linje med hr. Niels Helveg Petersen rejse spørgsmålet om, hvorvidt den eksisterende våbenlov fungerer godt. Den giver ministeren nogle beføjelser til at kontrollere og udstede forbud eller omvendt kun tillade eksport i de enkelte situationer, men hvorvidt det bliver brugt tilstrækkelig restriktivt, synes jeg nok vi mangler oplysning om. Man kan måske takke fremskridtspartiet for, at der nu bliver lejlighed til at forsøge at få konkrete oplysninger fremskaffet i retsudvalget under arbejdet med dette håbløse lovforslag.

Den åbning, der skete med hensyn til det helt nye, man indlod sig på med medproduktion i forbindelse med F-16 kontrakten, er en åbning, som har udhulet den fortolkning af våbenloven, som de fleste nok havde troet var sikker indtil da, og det synes jeg nok gør det tiltrængt, at der kommer forslag til opstramning af våbenloven, som hr. Niels Helveg Petersen sagde.

Det er en forholdsvis aktuel sag, denne her. Der har i de sidste tre dage i København

været holdt et seminar – med bl.a. Industrirådet som medarrangør – om elektronisk våbenhandel, og det har været det udtrykte formål med det seminar at gøre det lettere at få dansk industri ind i en sådan handel. Mit kendskab til det her stammer fra den nystiftede gruppe Livmødrenes protest. Den har efter eget udsagn henvendt sig forgæves til justitsministeriet og til Industrirådet om i det mindste at få lidt større offentlighed om, hvad det er, der foregår på disse områder. Men det er et lukket seminar, og der skal komme et igen om kort tid, som drejer sig om bl.a. udstyr til u-både.

Jeg finder, at det at begrunde den slags produktion i hensynet til arbejdspladser og erhvervsliv ikke er spor forskelligt fra at begrunde en legaliseret produktion af heroin, morfin osv. til det illegale verdensmarked i hensynet til privatkapital og erhvervsliv og arbejdspladser. Jeg kan ikke se, det er spor mildere, når fremskridtspartiet bruger den argumentation i forbindelse med de produkter, der her er tale om.

Jeg synes – med den udskridning i forhold til en gammel og upræcis våbenlov, som er sket i de seneste år, specielt på grund af den udvikling, der sker i elektronikindustrien, og yderligere på grund af den nytolkning, der kom i forbindelse med medproduktionen ved våbenleverancer til Danmark – at det gør det højst påkrævet, at der kommer ganske andre forslag på bordet end dette her, og vi kan på forhånd tilse al mulig velvilje over for et radikalt initiativ, hvis det virkelig for en gangs skyld skulle vise sig at være radikalt.

Arne Bjerregaard (KrF):

Mange følelser er selvfølgelig involveret i forslag af denne art. Anderledes kan det ikke være. Jeg er nødt til at give dem ret, som påstår, at selv om vi ikke deltager i våbenproduktionen, bliver der ikke frembragt én kanonkugle eller én riffel mindre. Vi har ikke nogen og vil aldrig få nogen betydning som våbenproducent, der ændrer den samlede våbenproduktion. Der er andre måder, hvorpå vi må prøve at gøre verden opmærksom på, at der vel er andre udveje end at bekriige hinanden, altså ved at vise et eksempel til efterfølgelse. Derfor mener jeg, at det væsentligste for os er at vise, at vi har vilje til at begrænse våbenproduktionen. Personlig må jeg sige, at jeg ønsker så megen

[Arne Bjerregaard]

nedrustning som muligt, og at jeg ønsker så megen begrænsning af våbenproduktion her i Danmark som vel muligt.

Under alle omstændigheder må vi blankt afvise det lovforslag, som er fremsat. Vi kunne ønske, at forslaget gik i den anden retning.

Dohrmann (FP):

For kort tid siden var folketinget temmelig optaget af et socialdemokratisk forslag, der gik ud på, at man skulle begynde at tage temmelig store hensyn til skibsværfterne i Nakskov og Helsingør. Den socialdemokratiske ordfører var lige ved at græde heroppe på talerstolen, da han omtalte den katastrofe, der kunne ske i de to byer, såfremt man ikke kunne holde værfterne i gang, og sagde, at man derved risikerede, at mange, mange tusinde blev arbejdsløse.

Jeg kan ikke lade være med at undre mig i dag, når vi så hører den konservative minister og ordførerne helt ned til det mindste parti tage afstand fra det forslag, som fremskridtspartiet har fremsat, og som ville betyde – såfremt det blev vedtaget – at vi f.eks. kunne få lov til at bygge nogle af de u-både, som bliver bygget andre steder i verden.

Jeg kan forstå dem, der har den holdning, at al våbenfabrikation, alt forsvar, alt militær bør afskaffes, dem kan jeg forstå, og dem kan jeg respektere, men jeg kan ingen respekt have for de hyklere, der støtter militæret fuldt ud, og som køber våben i udlandet og giver bidrag til de lande, som køber våben i udlandet, og så samtidig vil afskære danskerne fra at fremstille dem. Det er dobbeltmoral, så det klodser. Det er hykleri, og det har ingen steder hjemme. Det er landsskadeligt, og det er mange ting mere.

Hvis man har den holdning, at vi intet militær skal have, så er det i orden, synes jeg, men at sige, at vi kan være medlem af NATO, og at vi kan købe våben i udlandet, samtidig med at man fornægter, at danskere skulle have lov til at fremstille dem, har ingen steder hjemme, det er omsvøb. Derfor synes jeg ærlig talt, man skulle tænke sig meget grundigt om, særlig i regeringspartierne.

Jeg husker tydeligt, dengang vi købte F-16 flyene, hvordan man slog sig for brystet, fordi det var lykkedes at få placeret en hel del ordrer her i landet; det var man meget stolt over. Hvad er forskellen imellem at producere

til F-16 flyene og at bygge u-både? Jeg vil gerne have, ministeren giver mig et svar på det, for jeg synes, det er fuldstændig meningsløst, det her, også fordi – og det skal ses i sammenhæng med, at der senere kommer et radikalt forslag til behandling – man ikke kan sætte grænsen nogen steder.

Derfor synes jeg, den behandling, dette lovforslag får, er under al kritik, og den foragt, jeg føler for den, kan faktisk ikke udtrykkes med ord.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg vil henstille, at ord som landsskadelig ikke anvendes under debatten.

Knud Lind (FP):

Når jeg i dag ikke taler med den sædvanlige glød i stemmen, skyldes det, at jeg er pacifist og helst så, at alverdens våben blev destrueret aldeles omgående.

Når jeg alligevel er ordfører, er det, fordi jeg foruden at være pacifist er realistisk. Dermed har jeg også givet forskellen mellem en realistisk pacifist og en radikal. En realistisk pacifist vurderer de faktiske, virkelige forhold her og nu, som de er. De faktiske forhold i verden af i dag er, at stormagterne opruster for fuld kraft. De afrikanske stater benytter deres nyvundne selvstændighed til at købe våben for at bekrige hinanden eller føre borgerkrig. Iran og Irak er i krig, og de vestlige lande køber gerne deres olie, så de kan fortsætte krigen. Iran har endog fået tildelt en større andel af oliesalget. Golfstaterne opruster som aldrig før af frygt for, at krigen mellem Iran og Irak skal brede sig. Cubanske lejetropper huserer i Angola. Sovjetiske våben flyder i en livlig strøm til El Salvador. I Afghanistan myrder Sovjetunionen løs i fredens tjeneste. Hvis modstandsbevægelsen i Afghanistan skal gøre sig håb om at fordrive Sovjetunionen og gøre landet frit for kolonimagten, ja, så behøver det undertrykte folk våben. Hvis det er stormagterne, der skal sælge dem disse våben, så er salget altid forbundet med politiske klausuler, f.eks. et krav om militære baser m.v.

Det samme gør sig ikke gældende for lille Danmark. Vi må i dag konstatere, at der er et hykleri inden for spørgsmålet om salg af våben. Hykleriet har i særdeleshed givet sig til kende i perioden med socialdemokratiske regeringer, som har administreret reglerne på

[Knud Lind]

en meget umoralsk måde. Socialdemokratiet har godkendt salg af granathylstre til Indien, mens landet var i krig med Pakistan. Socialdemokratiet har godkendt salg inden for de seneste to år af mortérgranater til Malaysia fra granatfabrikken Vejra i Skalborg. Horsensfabrikken Standard Electric Kirk fremstiller navigationscomputere til F-16 fly. Og sådan kunne man blive ved.

Arbejderne på Helsingør Værft vil gerne bygge patruljebåde til Saudi-Arabien.

Alt i alt må man konstatere, at den våbenlov, som blev lavet i 1934, ikke er tidssvarende i dag.

Man må også tænke på, at alle disse undtagelser, der er lavet fra socialdemokratiets side, hørte vi intet om fra hr. Jimmy Stahr.

Justitsministeren vil gerne henvise til de tidligere debatter, der har været. Fremskridtspartiet vil gerne henvise til de tusinder af arbejdsløse, der er, og det, at socialdemokratiet i årevis har set gennem fingre med de regler, der er, for i realiteten har det jo kørt nogenlunde sådan, at hvis det bare skete i det skjulte, kunne man godt eksportere våben; selv om Indien var krigsførende, lod socialdemokratiet det gå igennem, dengang Indien var i krig med Pakistan. Så virkelighedens billede er noget ganske andet.

Vi må gerne eksportere til NATO eller til ikke-krigsførende lande, siger justitsministeren, men hvilken garanti har justitsministeren for, at der ikke på et senere tidspunkt sker en reeksport fra et sådant land til et krigsførende land? Ingen som helst.

Til hr. Jimmy Stahr kan jeg sige, at den udformning, loven fik i 1934, skyldtes de helt særlige forhold i Tyskland. Socialdemokratiet kan ikke medvirke til en ændring, men socialdemokratiet kan åbenbart godt, når det har regeringsmagten, se gennem fingre med forskellige ting.

Fru Alice Faber har ret: fremskridtspartiet tænker på de arbejdsløse på Helsingør Værft, og vi tænker på det urimelige i, at Nakskov Skibsværft ikke må bygge undervandsbåde. Jeg kunne jo spørge hr. Jimmy Stahr, om han ville være så ærlig heroppe fra talerstolen at fortælle mig, om der ikke skulle være en enkelt i den socialdemokratiske gruppe, som er imod den restriktive og hykleriske holdning, der har været bl.a. i spørgsmålet om u-både i forbindelse med Nakskov Skibsværft.

Hr. Niels Helveg Petersen ønsker en opstramning. Når P. Munch lavede denne lov, skyldtes det reelt Nazityskland. Det var den eneste årsag på daværende tidspunkt. Hr. Niels Helveg Petersen har ret: våbenlovens § 6 fungerer ikke godt, måske fordi den er lavet af en radikal minister. Våbenloven er nemlig hyklerisk i bund og grund, og vi har jo set, hvordan socialdemokratiet har kunnet køre rundt med den efter forgodtbefindende. Derfor er spørgsmålet, om man ikke skulle fjerne bestemmelserne fuldstændigt. Jeg forstår, at hr. Niels Helveg Petersens mening er, at den skal strammes op. Den mening har man lov til at have, men vi mener altså det modsatte.

Hr. Wilhjelm indlæg forbavser mig ikke. Det var dog lidt mere ærligt end det, vi har fået fra socialdemokratiets side.

Jimmy Stahr (S):

Det er til hr. Knud Lind, der åbenbart må have misforstået et eller andet i forbindelse med det emne, vi behandler. Som det fremgår af våbenlovens § 6, er det op til den til enhver tid siddende justitsminister at behandle disse sager, og derfor finder jeg det helt uanstændigt, når hr. Knud Lind kommer med bemærkninger som, at socialdemokrater – og dér mener hr. Knud Lind vel de socialdemokratiske justitsministre – har set gennem fingre med, har lavet det i skjul, har været hykleriske, kører rundt efter forgodtbefindende, og hvad det nu er. Det, der står i loven, er, at ministeren har mulighed for at give tilladelser, og de tilladelser, som hr. Knud Lind er så ophidset over, er vel tilladelser, der er givet af ministeren i henhold til § 6. Så kan hr. Knud Lind være uenig med den til enhver tid siddende justitsminister om, hvorvidt det er rigtigt eller forkert, men det betyder ikke, at det er sket i skjul eller er hyklerisk. Det er sket efter en eller anden form for ansøgning.

Må jeg til sidst, når jeg nu er heroppe, skynde mig at bringe de radikale en undskyldning for, at jeg lod flere socialdemokrater tage æren for denne paragraf. Jeg synes stadig væk, det er en god paragraf.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

[Knud Lind]

Jeg fik ikke rigtig svar fra hr. Jimmy Stahr på, om der nu også er den enighed i den socialdemokratiske gruppe, som hr. Jimmy Stahr åbenbart giver udtryk for. Skulle det ikke være således, at der var en enkelt eller måske flere, som var lidt utilfredse for så vidt angår de u-både på Nakskov Skibsværft? Jeg vil gerne have et helt ærligt svar fra hr. Jimmy Stahrs side.

(Kort bemærkning).

Jimmy Stahr (S):

Beklager, jeg glemte det svar. Der er enighed i den socialdemokratiske gruppe om at afvise fremskridtspartiets lovforslag.

Om der er en ansøgning fra Nakskov Skibsværft om at producere nogle u-både, ved jeg faktisk ikke, og der er ikke nogen i den socialdemokratiske gruppe, der har givet mig besked om, at jeg skulle sige noget særligt om nogle u-både. Hvis det endelig er, må det vel være ministeren, der kan oplyse noget om, hvorvidt der foreligger sådanne ansøgninger fra Nakskov Skibsværft. Jeg kender ikke noget til dem, andet end hvad jeg har hørt i en telefonsamtale, og jeg har ikke set nogen ansøgning.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Ja men så vil jeg gerne hjælpe hr. Jimmy Stahr på vej, og jeg vil foreslå hr. Jimmy Stahr at tale med sin partifælle hr. Erenbjerg.

Niels Helveg Petersen (RV):

I første omgang måtte jeg korrigere hr. Jimmy Stahr for nogle historiske oplysninger. Jeg er nødt til at korrigere hr. Jimmy Stahr en gang til. Hr. Jimmy Stahr sagde nemlig, at hr. Knud Lind havde misforstået et eller andet. Det er jo ikke rigtigt; hr. Knud Lind har slet ikke forstået noget af det reelle problem i denne sag.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Man kan have det standpunkt i denne sag, at våben er noget, man slet ikke vil have med at gøre; man må ikke alene forbyde enhver form for produktion af dem, man må gøre endnu mere; det er så vigtigt at forhindre, at der overhovedet kan opstå noget i retning af en våbenproduktion – det stand-

punkt har jeg forstået hr. Wilhjelm har – det er noget, der er så uheldigt og så modbydeligt, at man overhovedet ikke kan tillade fremstilling af våben.

Hvis man ikke har det standpunkt, og det har jeg ikke – i erkendelse af, at verden nu engang er; som den er – er der i denne drøftelse kun det spørgsmål tilbage: skal man tillade, at der foregår en produktion og eksport uden noget som helst indseende, uden at det ses i relation til, hvilken udenrigspolitik og hvilken sikkerhedspolitik landet har?

Fremskridtspartiets forslag går ud på, at man slet ikke skal have en sådan kontrol. Deri er jeg også uenig. Det mener jeg man må have. Det er nu engang en god gammel regel, der nok har eksisteret i mange århundreder, at hvis man producerer våben, afleverer man dem i hvert tilfælde ikke til modparten, og hvis man skal hindre noget sådant, kræver det i hvert fald, at der er en vis form for kontrol. Det er vel også ganske rimeligt og rigtigt. Danmark fører en alliancepolitik, og Danmark er tilsluttet FN, og da FN undertiden vedtager noget, der kan berøre spørgsmålet om eksporten, er det vel også rimeligt, at vi tilpasser de tilladelser, der gives til en eksport, til den udenrigspolitik, vi fører, og det, vi har accepteret udenrigspolitisk. Og det er jo i realiteten, hvad den nuværende lov går ud på. Intet andet.

Derfor synes jeg, hr. Dohrmann kunne have sparet sine bemærkninger om hykleri, som jeg forstod var vendt mod os alle. Der er ikke noget hykleri i det her. Vi erkender da, vi, der vil fastholde denne lov, at vi har en våbenproduktion, og at der sker en våbeneksport. Der er ikke noget ønske – i hvert fald ikke fra min side – om nogen hemmeligholdelse i den forbindelse. Men vi mener samtidig, at en lov af den karakter, vi har nu, er fornuftig, og hvis man fjernede lovens § 6, ville man komme i en situation, hvor denne eksport ikke kunne tilpasses til vor udenrigspolitik; det ville efter min mening være ganske tåbeligt.

Jeg synes også, at både hr. Dohrmann og hr. Knud Lind kunne spare sig bemærkningerne om det, vi går glip af, fordi vi har denne bestemmelse i loven. Hvad er det, vi går glip af? Hvad er det, vi har sagt nej til? Hvad er det for en beskæftigelse, vi kunne have fået, hvis vi havde stillet os mere velvilligt? Det er der ikke nævnt et eneste eksem-

[Justitsministeren]

pel på, og det synes jeg ærlig talt man er forpligtet til, når man retter bebrejdelser af den art imod os.

Til sidst en enkelt bemærkning til hr. Niels Helveg Petersen, der sagde, at begrebet våben havde ændret sig meget, siden denne lov blev til. Det er ganske og aldeles rigtigt. Vi har en masse våben i dag, som man ikke kendte dengang. Hr. Niels Helveg Petersen nævnte specielt elektronikken, og det er rigtigt, at vi her har et vældigt nyt område, men også et område, hvor en stor del af det, der fremstilles, i givet fald kan anvendes til våbenbrug. Det er noget, vi må være opmærksomme på, når vi ser på disse regler.

Jeg skal ikke foregribe debatten om det radikale forslag, men blot sige, at der må være hensyn at tage på dette område, sådan at man ikke med sin lovgivning foretager noget, der kan blive en hindring for en produktion, som betyder meget og kan komme til at betyde endnu mere her i landet og dermed har stor betydning for beskæftigelsen, og kommer til at ramme denne produktion; selv om hensigten og meningen med det, der fremstilles og ønskes eksporteret, er, at det skal gå til aldeles fredelige formål, kan man altså være i den situation, at de pågældende genstande også kan anvendes i en våbenproduktion.

Dohrmann (FP):

Det er rigtigt, at der ingen eksempler er kommet, og det har ministeren selvfølgelig krav på, men jeg gik ud fra, at ministeren var bekendt med de spørgsmål, der har været en del diskussion om, og jeg skal så nævne et enkelt eksempel.

Vi har et dansk firma, som producerer dele til F-16 fly. Det samme firma fik tilbud om at levere en yderligere ordre, en lille kasse, der skulle styre de raketter, som skulle bruges i forbindelse med F-16 fly. Det fik det danske firma ikke lov til. Det var eksemplet.

Men jeg kan forstå, at ministeren er modstander af vores lovforslag, og med de nu gældende regler har ministeren jo temmelig store beføjelser. Jeg skal derfor afslutningsvis spørge ministeren, om han vil fortolke alle de gældende bestemmelser på området mere liberalt, end vi har set hidtil, for det synes jeg godt nok det har skortet på i nogle tilfælde. Det er jo stadig væk således, at vi ikke

kan forhindre nogen som helst produktion, selv om vi også synes, det er nogle forfærdelige våben, der bliver produceret rundt om. Hvis ikke vi laver dem i Danmark, går ordrene til udlandet, og resultatet bliver bare, at danskerne går arbejdsløse, og at udlandet tjener også på de produkter, vi selv køber.

(Kort bemærkning).

Jimmy Stahr (S):

Hr. Knud Lind anklagede mig før for, at der i den socialdemokratiske gruppe åbenbart var nogen usikkerhed, og jeg kunne dengang bekræfte, at det var der ikke. Derimod undrer jeg mig lidt over fremskridtspartiets gruppe nu, for hr. Dohrmann har lige været oppe at sige, at de socialdemokratiske justitsministre har været alt, alt for restriktive, og før stod hr. Knud Lind med en lang liste over alle de sager, hvor socialdemokratiske justitsministre har løst ud med tilladelser til højre og venstre. Hvad er det egentlig, der sker i fremskridtspartiets gruppe i øjeblikket?

Knud Lind (FP):

Hvad der sker i fremskridtspartiets gruppe, skal vi nok selv tage os af, men når jeg kom frem med de eksempler, var det for at vise det hykleri, der er i socialdemokratiet og har været i de socialdemokratiske regeringer. Vi skal ikke laste socialdemokratiet for, at der er solgt våben, men for det hykleri, der har været i partiet. Socialdemokratiet forsøger for tiden at skabe sig et fredselkende image. Man går imod NATO-raketter, man går imod vores lovforslag om frit våbensalg. Det hykleriske kommer ind i billedet, når man opdager, at den socialdemokratiske regering i årevis har tilladt salg af våben til krigsførende lande. Det er jo realiteterne. For jeg går stadig væk ud fra, at hr. Jimmy Stahr går imod vores lovforslag, men jeg kan forstå, at der måske nu er en ændring på vej.

Der har været ført en lemfædig politik. Kræmmersjælen i de socialdemokratiske regeringer kan bevises derved, at man gladelig har solgt våben til krigsførende lande, samtidig med at man her fra talerstolen kører den modsatte politik. Og når det nu er foregået i årevis, mener jeg også, socialdemokratiet burde tone rent flag og sige: det, vi har gjort i det skjulte i årevis, de tilladelser, vi har givet, beviser jo reelt, at vi burde ophæve disse

[Knud Lind]

restriktioner og lade det køre frit, for det er reelt, hvad socialdemokratiet har gjort meget længere, end man nu efterfølgende har set. Jeg kan derfor ikke forstå, at socialdemokratiet forsøger at skabe sig dette fredselkende image, når det kan bevises sort på hvidt, at der stik imod reglerne er solgt til krigsførende lande.

På denne baggrund mener vi, at man hellere helt bør stryge bestemmelsen og sørge for, at de, der ønsker at eksportere våben, ikke skal igennem det bureaukrati, der normalt er i forbindelse med tilladelserne.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Der blev stillet mig et direkte spørgsmål, og så er det også rigtigst at svare. Det var hr. Dohrmann, der spurgte, om jeg ville behandle sagerne mere liberalt, end det tidligere er sket. Dertil vil jeg sige, at jeg kender nogenlunde de tilfælde, hvor der har været givet tilladelse, og jeg synes, det er fornuftige tilladelser, der er givet – det være sagt i forbindelse med hr. Knud Linds sidste bemærkninger og til andre, der har været inde på det. Det synes jeg er all right. Jeg er ikke bekendt med tilfælde, hvor der er givet afslag, og hr. Dohrmann nævnte kun ét, som jeg er parat til at undersøge.

Jeg vil derfor gerne svare således: jeg mener, at man har praktiseret loven fornuftigt. Min indstilling er den, at de, der ønsker at foretage en eksport, trygt kan komme med deres ansøgninger. Jeg mener, de bliver behandlet således, at man ikke kan tale om, at der er noget bureaukrati, de skal vove sig ind i i den forbindelse. De får et svar. Hvis væsentlige udenrigspolitiske grunde er til hinder for en eksport, kan vi ikke gå med til den, men efter den praksis, vi har, er det jo ellers således, at der kan eksporteres. Derfor ved jeg ikke, om jeg har mulighed for at være mere liberal end min forgænger, når det drejer sig om våbeneksport.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 144:

Forslag til lov om ændring af adoptionsloven. (Afbureaukratiseret adoption).

Af Glistrup (FP) m.fl.

(Fremsat 8/2 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Det er ikke længe siden, vi havde en meget omfattende debat om adoptionsforholdene på grundlag af en forespørgsel stillet af fru Lis Møller m.fl. Jeg synes, denne lange, interessante drøftelse udmundede i en belysning af nogle problemer, som vi har behov for at drøfte nærmere, og jeg mener også, debatten viste, at der er behov for ændringer af administrativ art med hensyn til aldersbestemmelse o.lign. og måske også ændringer af selve loven. Alt dette er blevet behandlet videre i retsudvalget, og med retsudvalget er det desuden aftalt, at der afholdes et særligt møde, hvor adoptionsnævnet og Foreningen Adoption og Samfund er til stede sammen med retsudvalget, og hvor man kan få belyst den administration, der har fundet sted, også med henblik på, hvilke ændringer der skal foretages.

Fremskridtspartiet er åbenbart ikke tilfreds hermed. Det fremgik også af forespørgselsdebatten, hvor hr. Knud Lind meddelte, at partiet ville fremsætte et forslag om ændring af loven. Det er nu tredje gang, dette lovforslag fremsættes, idet lovforslaget her er nogenlunde identisk med de tidligere fremsatte forslag.

Ifølge lovforslaget skal adoption i princip kunne gennemføres blot ved en aftale mellem adoptanterne og de hidtidige indehavere af forældremyndigheden. Dette skal gælde i den store gruppe af tilfælde, hvor adoptanterne er mellem 25 og 50 år gamle, uden at andre betingelser kræves opfyldt.